

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

યુ. પી. રાજ્ય અને અન્યો

વિરુદ્ધ

નેત્ર પાલ સિંહ અને અન્યો

એપ્રિલ ૨૧, ૨૦૦૪

[વી. એન. ખરે, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ, એસ. બી. સિંહા અને એસ. એચ.

કપાડિયા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

કાનૂની રીમેમ્બ્રાન્સરની માર્ગદર્શિકા:

પેરા ૭.૦૬-જિલ્લા સરકારી વકીલ-કાર્યકાળનું નવીકરણ-રાજ્ય સરકાર
D.G.Cs ની મુદતનું નવીનીકરણ કરવાનો ઇનકાર કરે છે.-હાઈકોર્ટ રાજ્ય
સરકારને તેમના કાર્યકાળનું નવીકરણ નવીનીકરણ કરવાનો નિર્દેશ આપે છે-
ધારો કે, દાવેદારો લાંબા સમયથી જિલ્લા સરકારી વકીલનો હોદ્દો સંભાળી રહ્યા

નથી-તેમના દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી નિર્થક બની ગઈ હોવાથી તે રદ કરવા પાત્ર છે.

ન્યાયિક સમીક્ષા:

યુ. પી. અને એ. એન. આર. વિરુદ્ધ જોહરીમલમાં નિર્ધારિત ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાને લગતા કાયદાકીય સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને જિલ્લા સરકારી વકીલ-ન્યાયિક સમીક્ષાના કાર્યકાળને નવીકરણ કરવાનો રાજ્ય સરકારનો નિર્ણય, અપીલોનો નિકાલ કરે છે.

પ્રતિવાદીઓ યુ. પી. રાજ્યમાં જિલ્લા સરકારી વકીલ હતા. રાજ્ય સરકારે તેમનો કાર્યકાળ રિન્યૂ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેઓએ હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજીઓ દાખલ કરી હતી જેણે રાજ્ય સરકારને તેમનો કાર્યકાળ રિન્યૂ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.તેનાથી નારાજ રાજ્ય સરકારે હાલની અપીલ દાખલ કરી છે.

અપીલોનો નિકાલ કરતા, અદાલતે ઠેરવેલ કે:

૧. પ્રતિવાદીઓ લાંબા સમયથી જિલ્લા સરકારી વકીલનો હોદ્દો સંભાળી રહ્યા નથી.તેથી, આ તબક્કે, બાબતની ગુણવત્તામાં જવું વાજબી રહેશે નહીં કારણ કે તમામ હેતુ અને હેતુ માટે, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામા આવેલી રિટ અરજીઓ નિર્થક બની ગઈ છે અને તેથી, તે રીતે બરતરફ કરવા માટે જવાબદાર છે.જો કે, જ્યારે પણ ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થાય ત્યારે તેઓ સરકારી

વકીલ અથવા વધારાના સરકારી વકીલ તરીકે તેમની નિમણૂક માટે કાનૂની રીમેમ્બ્રાન્સર મેન્યુઅલના સંદર્ભમાં અરજીઓ દાખલ કરી શકે છે.

૨. જોહરીમલ*ના કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા આવી બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાની હાઈકોર્ટની સત્તાના સંદર્ભમાં કાનૂની સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અપીલમાં આગળ કંઈ કહેવાની જરૂર નથી.

*યુ. પી. રાજ્ય અને એન. આર. વિરુદ્ધ જોહરી મલ, (૨૦૦૪) ૪ એસ. સી. સી. ૭૧૪ પર આધાર રાખ્યો હતો.

હરપાલ સિંહ ચૌહાણ અને અન્ય વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય, (૧૯૯૩) ૩ એસ. સી. સી. ૫૫૨ અને યુ. પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ રમેશ ચંદ્ર શર્મા અને અન્ય, (૧૯૯૫) ૬ એસ. સી. સી. ૫૨૭, ટાંકવામાં આવ્યા હતા.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૨૬૨૬-૨૬૩૫/૧૯૯૯.

અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૧૯૧૫ (એમબી), ૧૪૯૯ (એમબી), ૧૯૧૬ (એમબી), ૧૯૨૫ (એમબી), ૧૯૨૯ (એમબી), ૧૯૩૪ (એમબી), ૧૯૫૧ (એમબી), ૨૦૨૯ (એમબી) અને ૨૯૬૩ (એમબી)/૧૯૯૮ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

સી. એ. નંબર ૨૬૩૫, ૨૬૩૬, ૨૬૩૭-૩૮/૨૦૦૪.

રવિ પ્રકાશ મેહરોત્રા, ગર્વેશ કાબરા, સુશ્રી દીપ્તિ, આર. મેહરોત્રા, અશોક કે. શ્રીવાસ્તવ, સુશ્રી રચના શ્રીવાસ્તવ, અશોક કુમાર શર્મા, કે. કે. ગુપ્તા, ખૈરકપમ નોબિન સિંહ, આર. ડી. ઉપાધ્યાય, કુંવર સી. એમ. ખાન અને રાકેશ કે. શર્મા હાજર પક્ષો માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો એસ. બી. સિંહા, જસ્ટિસ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

S.L.Ps માં રજા આપવામાં આવી છે.

અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની લખનૌ બેન્ચના ડિવિઝન બેન્ચના તારીખ ૮.૨.૧૯૯૯ ના ચુકાદા અને આદેશથી યુ. પી. રાજ્ય અમારી સમક્ષ અપીલ કરી રહ્યું છે અને તેનાથી અસંતુષ્ટ છે, જેમાં અને તે હેઠળ જિલ્લા સરકારી વકીલની મુદતને નવીકરણ કરવાનો ઇનકાર કરતા રાજ્ય સરકારના આદેશને રદ કરવામાં આવ્યો છે.

આ દસ અપીલમાં પ્રતિવાદીઓ અને તેવી જ રીતે સ્થિત ૨૪ અન્ય વ્યક્તિઓએ અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની લખનૌ બેન્ચ સમક્ષ રિટ અરજીઓ દાખલ કરી હતી જેમાં અપીલકર્તા દ્વારા જિલ્લા સરકારી વકીલ (ફોજદારી) તરીકે તેમની

મુદત રિન્યૂ કરવાનો ઇનકાર કરતા અહીં પસાર કરાયેલા આદેશોની માન્યતા પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા.

જુદી જુદી તારીખોએ જિલ્લા સરકારી વકીલ તરીકે નિમણૂક પામેલા રિટ અરજદારોએ તેમની સંબંધિત રિટ અરજીઓમાં દલીલ કરી હતી કે યુ. પી. રાજ્યએ તેમની મુદતનું નવીકરણ ન કરવા માટે મનસ્વી રીતે કામ કર્યું હતું કારણ કે જિલ્લા અધિકારી તેમજ સંબંધિત જિલ્લા ન્યાયાધીશ બંને દ્વારા તેમનું પ્રદર્શન સંતોષકારક હોવાનું જણાયું હતું, જેમાં તેમણે કાનૂની રીમેમ્બ્રાન્સર મેન્યુઅલની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં પણ ભલામણો કરી હતી અને તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને તેમની મુદતનું નવીકરણ કરવાનો ઇનકાર કરતા વિવાદિત આદેશો તેની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ હતા.

૮.૨.૧૯૯૯ ના વિવાદિત ચુકાદાને કારણે, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે અપીલકર્તાની એ અરજીને સ્વીકારી હતી કે જિલ્લા સરકારી વકીલ અને જિલ્લા અદાલતમાં વધારાના જિલ્લા સરકારી વકીલની નિમણૂક રાજ્ય સરકાર દ્વારા સિવિલ પોસ્ટમાં નિમણૂક સમાન નહીં હોય અને તે માત્ર એક વ્યાવસાયિક જોડાણ છે પરંતુ ગુણદોષના આધારે વ્યક્તિગત કેસો પર વિચારણા કરવા માટે આગળ વધ્યું હતું.૨૪ રિટ અરજીઓને નકારી કાઢતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે આ મામલાની યોગ્યતા પર ૧૦ રિટ અરજીઓને મંજૂરી આપી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓનું પ્રદર્શન જિલ્લા અધિકારી તેમજ જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા સંતોષકારક હોવાનું જણાયું હોવાથી અને વધુમાં, તેમના

નામની ભલામણ કરવામાં આવી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજ્ય સરકાર તેમના કાર્યકાળનું નવીકરણ કરવાનો ઇનકાર કરી શકી ન હોત. ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે ખાનગી વ્યક્તિઓ અથવા પક્ષ દ્વારા વ્યાવસાયિક જોડાણને રાજ્ય દ્વારા ડી. જી. સી. ની નિમણૂક સાથે સરખાવવું ખોટું હશે કારણ કે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તે વ્યક્તિ અથવા ખાનગી વ્યક્તિ તરીકે એટલી સ્વતંત્ર નથી કે તે જનતા પ્રત્યે જવાબદાર અને જવાબદાર છે.

ઉચ્ચ અદાલતે વધુમાં અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે રાજ્ય તરફથી કરવામાં આવેલી વાંધાજનક કાર્યવાહી મનસ્વી છે અને પ્રામાણિક નથી તેને ટકાવી શકાતી નથી. ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આગળ એવો મત હતો કે જોકે મુખ્યત્વે તે રાજ્યનું કામ છે કે તે જિલ્લા સરકારના વકીલની એક દર કામગીરીને જુએ અને આ પ્રશ્ન પર પોતાનું મૂલ્યાંકન કરે કે શું હોદ્દેદારની મુદતનું નવીકરણ કરવું છે કે નહીં, પરંતુ તે પણ જરૂરી છે કે રાજ્ય દ્વારા તેની જાળવણીના હેતુઓ માટે વ્યક્તિઓની યોગ્યતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે નક્કી કરવામાં આવેલા પરિમાણો વાજબી હોવા જોઈએ અને મનસ્વી ન હોવા જોઈએ.

શ્રી રવિ પ્રકાશ મેહરોત્રા, અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ અન્ય બાબતોની સાથે રજૂઆત કરશે કે આ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને હરપાલ સિંહ ચૌહાણ અને અન્ય વગેરે. યુ. પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ, (૧૯૯૩) ૩ એસ. સી. સી. ૫૫૨ અને યુ. પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ રમેશ ચંદ્ર શર્મા અને અન્ય

વિરુદ્ધ, (૧૯૯૫) ૬ એસ. સી. સી. ૫૨૭, ઉચ્ચ અદાલતે એક ભૂલ કરી કારણ કે તેણે રાજ્ય પર તેના પોતાના મંતવ્યોને બદલવાની માંગ કરી હતી. વિદ્વાન વકીલ દલીલ કરશે કે જિલ્લા સરકારના વકીલ નાગરિક હોદ્દો ધરાવતા નથી, તેથી તેમની મુદત નવીકરણની બાબતમાં તેઓ કોઈ કાનૂની અધિકાર હોવાનું કહી શકાય નહીં.

બીજી તરફ પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી અશોક કુમાર શર્મા હાઈકોર્ટના ચુકાદાને સમર્થન આપશે, જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાની કાર્યવાહી મનસ્વી હતી અને આમ, ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન કરે છે.

આ અદાલતે રજા આપતી વખતે ૨૬.૦૪.૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા ચુકાદાના અમલ પર સ્ટે મૂક્યો હતો. આ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા સ્ટેના વચગાળાના આદેશની તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૦ ના આદેશ દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. તેથી પ્રતિવાદીઓ લાંબા સમયથી જિલ્લા સરકારી વકીલનો હોદ્દો સંભાળી રહ્યા નથી. તેથી, આ તબક્કે અમે આ બાબતની ગુણવત્તામાં જવા માટે ન્યાયી નહીં હોઈએ કારણ કે તમામ હેતુ અને હેતુ માટે, અહીં પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજીઓ નિર્રથક બની ગઈ છે અને તેથી, તે રીતે બરતરફ કરવા માટે જવાબદાર છે. જો કે, જ્યારે પણ ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થાય ત્યારે તેઓ સરકારી વકીલ અથવા વધારાના સરકારી વકીલ

તરીકે તેમની નિમણૂક માટે કાનૂની રીમેમ્બ્રાન્સર મેન્યુઅલના સંદર્ભમાં અરજીઓ દાખલ કરી શકે છે.

જોકે, પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે આવી બાબતમાં ન્યાયિક સમીક્ષાના અવકાશને ધ્યાનમાં રાખીને રજૂઆતો કરી છે.આવી બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાના અવકાશ પર યુ. પી. રાજ્યમાં આ અદાલતની ૩- ન્યાયાધીશની બેન્ચ દ્વારા વિચારણા કરવામાં આવી હતી અને એન. આર. વિરુદ્ધ જોહરી મલ (સિવિલ અપીલ નંબર ૯૬૩-૬૪/૨૦૦૦) નો આજે નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

જોહરીમલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાને લગતા કાનૂની સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો અભિપ્રાય છે કે આ અપીલમાં આગળ કંઈ કહેવાની જરૂર નથી.તેથી, આ અપીલોનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.જોકે, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ આપવામાં આવશે નહીં.

અરજીઓનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.